

ALS1 – Přednáška 10

Metrickým stromem rozumíme jakoukoli stromovou datovou strukturu specializovanou na indexování dat v metrických prostorech. Metrické stromy využívají vlastnosti metrických prostorů, jako trojúhelníková nerovnost k efektivnějšímu přístupu k datům. Příklady jsou M-stromy, vp-stromy, cover stromy, MVP stromy, a bk stromy.

Metrika vzdálenosti $d(x, y)$ pro metrický prostor je definována následovně

- i) $d(x, y) = d(y, x)$
- ii) $0 < d(x, y) < \infty, x \neq y$
- iii) $d(x, x) = 0$
- iv) $d(x, y) \leq d(x, z) + d(z, y)$ (trojúhelníková nerovnost)

Near Neighbor Query: Z dané množiny datových objektů $X = \{X_1, X_2, \dots, X_n\}$ z metrického prostoru s metrikou $d()$, získaj všechny datové objekty, které jsou do vzdálenosti r od zadaného bodu Y . Výsledná množina bude

$$\{X_i \mid X_1, X_2, \dots, X_n\}.$$

Parametr r se obecně nazývá měření podobnosti nebo toleranční faktor.

Jsou možné i některé varianty near neighbor query:

- nearest neighbor query,
- k-nearest neighbor query
- farthest neighbor query,

1 vp-stromy (vantage point trees)

VP-stromy rozkládají množinu dat podle vzdáleností objektů vzhledem k referenčnímu bodu (vantage point). Medián těchto vzdáleností je použit jako oddělovač k rozkladu objektů do dvou vyvážených podmnožin, na které může být rekurzivně použita ta samá procedura.

Struktura binárního vp-stromu je velmi jednoduchá. Každý vnitřní uzel je ve tvaru $(S_v, M, R_{ptr}, L_{ptr})$, kde S_v je vantage point, M mediánová vzdálenost všech bodů (od S_v) indexovaných pod tím uzlem, R_{ptr} a L_{ptr} jsou ukazatele na levý a pravý podstrom. Levý podstrom uzlu indexuje ty body, jejichž vzdálenost od S_v je menší nebo rovna M , a pravý podstrom uzlu indexuje ty body, jejichž vzdálenost od S_v je větší nebo rovna M . V listových uzlech jsou reference na datové body míst ukazatelů na podstromy.

Je-li dána konečná množina $S = S_1, S_2, \dots, S_n$ objektů, a metrika $d()$, binární vp-strom V na S je konstruován následovně.

- 1) Pokud $|S| = 0$, vytvoř prázdný strom.
- 2) Jinak, necht' S_v je libovolný objekt z S (vantage point).
 $M = \text{median}(\{d(S_i, S_v) \mid \forall S_i \in S\})$
Necht' $S_l = \{S_i \mid d(S_i, S_v) \leq M \text{ kde } S_i \in S \text{ a } S_i \neq S_v\}$
 $S_r = \{S_j \mid d(S_j, S_v) \geq M \text{ kde } S_j \in S\}$ (kardinalita S_l a S_r by měly být zhruba rovny)
Rekurzivně vytvoř vp-stromy na S_l a S_r jako levý a pravý podstrom.

Binární vp-strom je vyvážený, takže může být snadno stránkován pro uložení v sekundární paměti. Konstrukce vyžaduje $\mathcal{O}(n \log_2(n))$ výpočtů vzdáleností.

Pro daný objekt Q , množina datových objektů, které jsou ve vzdálenosti r od Q je nalezena vyhledávacím algoritmem popsáním níže:

- 1) Pokud $d(Q, S_v) \leq r$, pak S_v je ve výsledné množině.
- 2) Pokud $d(Q, S_v) + r \geq M$, rekurzivně prohledej pravý podstrom.
- 3) Pokud $d(Q, S_v) - r \leq M$, rekurzivně prohledej levý podstrom.

(všimněte si, že 2) a 3) mohou nastat současně, pak se prohledávají oba podstromy).

Zobecnění binárního vp-stromů na m-ární vp-stromy

Binární vp-strom může být snadno zobecněn na m-ární stromovou strukturu. Konstrukce vp-stromu řádu m je velmi podobná konstrukci binárního vp-stromu. Namísto hledání mediánu vzdáleností mezi vantage pointem a datovými body, jsou body seřazeny a rozloženy do m skupin o stejné kardinalitě. Hodnoty vzdáleností použité pro ten rozklad jsou zaznamenány v uzlu.

2 MVP-stromy (multiple vantage point trees)

MVP-stromy, rozkládají prostor do sférických řezů okolo vantage pointů (podobně jako vp-stromy), rozklady vytváří vzhledem k více než jednomu vantage pointu na každé úrovni a udržuje si informaci navíc v listech pro kvůli efektivnímu odfiltrování kandidátních bodů.

MVP-strom používá dva vantage pointy v každém uzlu. Na každý uzel v MVP-stromu může být nahlíženo jako na dvě úrovně VP-stromu (rodič a jeho přímí potomci) kde všechny uzly v potomcích na nižší úrovni používají ten samý vantage point. To umožňuje mít více odfiltrovaných dat v každém uzlu při vyhledávání a menší počet vantage pointů v nelistových úrovních.

MVP-strom má tři parametry:

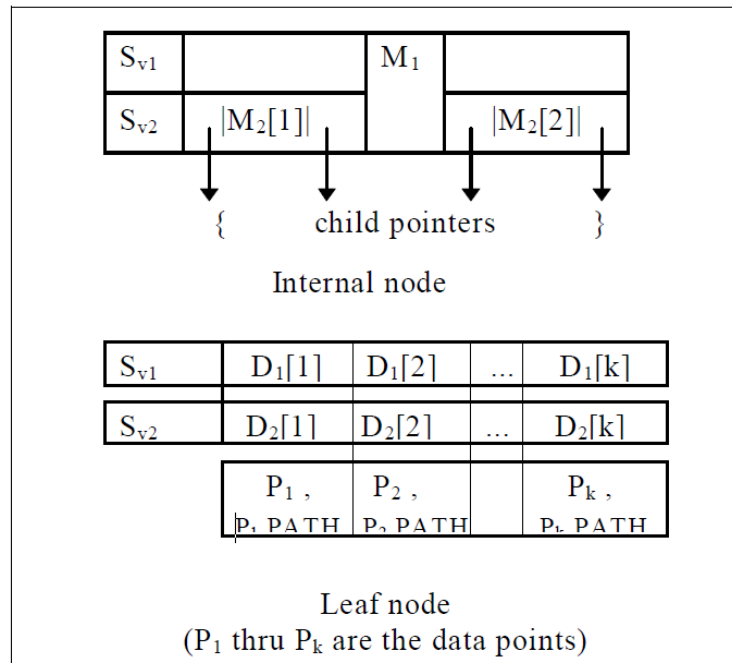
- počet tříd rozkladu vytvořený každým vantage pointem (m),
- maximum dat pro listové uzly (k),
- a počet vzdáleností pro datové body v listech (p).

V binárních MVP-stromech rozděluje první vantage point (označme ho S_{v1}) prostor na dvě části, a druhý vantage point (označme ho S_{v2}) rozděluje každou z těchto částí na dvě. Máme tedy 4 potomky v binárním případě. Obecně počet potomků vnitřního uzlu je m^2 .

V každém vnitřním uzlu je udržovány mediány M_1 a M_2 pro rozklad vzhledem k S_{v1} a S_{v2} .

V listových uzlech uchováváme přesné vzdálenosti mezi datovými body a vantage pointy toho listu. $D_1[i]$ a $D_2[i]$ ($i = 1, 2, \dots, k$) jsou vzdálenosti z prvního a druhého vantage pointu, a k je počet dat v listech (může být zvoleno vyšší než m^2).

Pro každý datový bod x v listech uchovává pole $x.PATH[p]$ vypočtené vzdálenosti mezi datovým bodem x a prvními p vantage pointy na cestě z rootu do listového uzlu. Obrázek 1 ukazuje strukturu vnitřního uzlu a a listových uzlů v binárním MVP-stromu.

Obrázek 1. Struktura uzlu binárního MVP-stromu

2.1 Konstrukce MVP-stromu

Je-li dána konečná množina $S = S_1, S_2, \dots, S_n$ objektů, a metrika $d()$, binární MVP-strom s parametry $m = 2, k$ a p je konstruován na S následovně.

- 1) Pokud $|S| = 0$, vytvoř prázdný strom a skonči.
- 2) Pokud $|S| \leq k + 2$ pak
  - 2.1) Vyber libovolný objekt z S (S_{v1} , první vantage point)
  - 2.2) $S := S - \{S_{v1}\}$

- 2.3) Vypočítej všechny $d(S_i, S_{v_1})$ kde $S_i \in S$, a ulož je v poli D_1 .
- 2.4) Nechť S_{v_2} je nejvzdálenější bod od S_{v_1} (druhý vantage point).
- 2.5) $S := S - \{S_{v_2}\}$
- 2.6) Vypočítej všechny $d(S_j, S_{v_1})$ kde $S_j \in S$, a ulož je v poli D_2 .
- 2.7) skonči.
- 3) Jinak (pokud $|S| > k + 2$)
  - 3.1) Vyber libovolný objekt z S (S_{v_1} , první vantage point)
  - 3.2) $S := S - \{S_{v_1}\}$
  - 3.3) Vypočítej všechny $d(S_i, S_{v_1})$
Pokud ($level \leq p$) $S_i.PATH[l] = d(S_i, S_{v_1})$.
  - 3.4) Uspořádej objekty v S vzhledem k jejich vzdálenosti od S_{v_1} .
 $M_1 =$ medián z $\{d(S_i, S_{v_1})\}$, rozlož objekty do dvou seznamů, SS_1 a SS_2 , stejné délky (podle M_1).
  - 3.5) Nechť S_{v_2} je libovolný bod z SS_2 (druhý vantage point).
  - 3.6) $S := S - \{S_{v_2}\}$
  - 3.7) Vypočítej všechny $d(S_j, S_{v_2})$ kde $S_j \in SS_1 \cup SS_2$.
Pokud ($level \leq p$) $S_j.PATH[level + 1] = d(S_j, S_{v_2})$.
  - 3.8) $M_2[1] =$ medián z $\{d(S_j, S_{v_2}) \mid \forall S_j \in SS_1\}$
 $M_2[2] =$ medián z $\{d(S_j, S_{v_2}) \mid \forall S_j \in SS_2\}$
  - 3.9) Rozpul seznam SS_1 do dvou seznamů stejné délky podle $M_2[1]$. Podobně pro SS_2 . $level+ = 2$, rekurzivně zpracuj všechny čtyři množiny.

2.2 Vyhledávání v MVP-stromech

Pro daný objekt Q , množina datových objektů, které jsou ve vzdálenosti r od Q je nalezena vyhledávacím algoritmem popsáným níže:

- 1) Vypočítej vzdálenosti $d(Q, S_{v_1})$ a $d(Q, S_{v_2})$.
  - pokud $d(Q, S_{v_1}) \leq r$, pak S_{v_1} je ve výsledné množině;
  - pokud $d(Q, S_{v_2}) \leq r$, pak S_{v_2} je ve výsledné množině.
- 2) pokud je aktuální uzel list,
  - Pro všechny datové body (S_i) v uzlu,
    - 2.1) Najdi $d(S_i, S_{v_1})$ a $d(S_i, S_{v_2})$ v polích D_1 a D_2 .
    - 2.2) pokud $[d(Q, S_{v_1}) - r \leq (S_i, S_{v_1}) \leq d(Q, S_{v_1}) + r]$ a současně $[d(Q, S_{v_2}) - r \leq (S_i, S_{v_2}) \leq d(Q, S_{v_2}) + r]$, pak pokud pro všechna $i = 1 \dots p$ platí $(PATH[i] - r \leq S_i.PATH[i] \leq PATH[i] - r)$, vypočítej $d(Q, S_i)$.
Pokud $d(Q, S_i) \leq r$, pak S_i je ve výsledné množině.
- 3) jinak, (pokud je aktuální uzel list interní)
  - 3.1) pokud ($l \leq p$), $PATH[l] = d(Q, S_{v_1})$,
pokud ($l < p$), $PATH[l + 1] = d(Q, S_{v_2})$.
  - 3.2) pokud $d(Q, S_{v_1} + r \leq M_1$, pak
    - * pokud $d(Q, S_{v_2}) + r \leq M_2[1]$, rekurzivně prohledej první podstrom s $l = l + 2$.
    - * pokud $d(Q, S_{v_2}) - r \geq M_2[1]$, rekurzivně prohledej druhý podstrom s $l = l + 2$.
  - 3.3) pokud $d(Q, S_{v_1} - r \geq M_1$, pak
    - * pokud $d(Q, S_{v_2}) + r \leq M_2[1]$, rekurzivně prohledej třetí podstrom s $l = l + 2$.
    - * pokud $d(Q, S_{v_2}) - r \geq M_2[1]$, rekurzivně prohledej čtvrtý podstrom s $l = l + 2$.